

2013-ban 25 éves lesz Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia. Erre az évfordulóra nézve már megszületett az a terv, hogy a szervezők újra meghívják azokat a jelentős teológusokat, akik mindeddig előadásokat tartottak a konferencián, s az idegen nyelvű előadásokat majd a Mohr Siebeck Kiadó adná ki.

A konferenciánk tudományos elismerésének legnagyobb jele az, hogy a SNTS, a világ újszövetségi kutatóit tömörítő tudományos szervezet elfogadta a Szegedi Tudományegyetem, Kiss-Rigó László püspök és a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola rektorának közös meghívását, s így 2014-ben az SNTS tagjai Szegeden tartják meg konferenciájukat.

Adorjáni Zoltán

Bekő István Márton doktorrá avatása és a 70 éves d. dr. Geréb Zsolt professzor köszöntése

A Kolozsvári Protestáns Teológia Szenátusa 2011. november 5-én tartotta ünnepi ülését, amelyen doktorrá avatta Bekő István Márton református lelképásztort és köszöntötte a 70. évét betöltött d. dr. Geréb Zsolt professzort.

Bekő István Márton 2010. július 1-én védte meg a Jézus csodáiról szóló elbeszélések Márk evangéliumában című doktori téziséjét. (Az erről szóló rövid beszámolót, valamint doktori dolgozatának összefoglalását (Bekő István Márton: Jézus csodáiról szóló elbeszélések Márk evangéliumában) ld. a Református Szemle 2010/4-es számának 449–456. oldalain). A Kolozsvári Teológia új doktorát témavezető professzora, Geréb Zsolt laudálta.

Bekő István Márton laudációja

Nagytiszeletű Rektor Úr!
Nagytiszeletű Intézeti Tanács!

Tisztelettel előterjesztem Bekő István Márton református lelkész laudációját.

Bekő István Márton 1970. január 15-én született Szilágyssomlyón református családból. Teológiai tanulmányait 1989 és 1994 között végezte a Kolozsvári Protestáns Teológián. Az 1991–1992-es tanévben a szász anyanyelvű Evangélius Egyház Nagyszebeni Teológiai Fakultásán tanult. Az első lelkészképesítő vizsga után a Nagyvárad-Olaszi egyházközösségben teljesített segédlelkései szolgálatot (1994–1995). 1994-ben feleségül vette Verestói Melinda némettanárnőt. Házasságukból két gyermek született: Anna és Máté.

1995-ben svájci ösztöndíjat nyert el versenyvizsgálával és egy évet a Berni Református Teológiai Fakultáson képezte tovább magát. Elsősorban újszövetségi és katekétikai előadásokat hallgatott.

Miután hazatért Svájcából (1996), az Erdélyi Református Egyházkerület szolgálatába állt. 1996–2000 között az Erdélyi Református Egyházkerület Tanügyi Osztályának és

Pedagógiai Intézetének munkatársaként töltött be szakreferensi megbízatást. Ebben a feladatkörben több katekétikai tárgyú írást közölt a Pedagógiai Intézet kiadványaiban. Ezek közül megemlíthjük *A nevelés lehetősége* című előadást, amelyet az Imre Lajos születésének 110. évfordulója alkalmából tartott kollokviumon mutatott be 1997-ben, valamint *A katekézsis helye és a katekézsis tartalma* című dolgozatot, amely a *Módszertani Útmutatóban* jelent meg 1998-ban.

1998-ban felvételizett a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Doktorképző Tanfolyamára és 1999-ben megkezdte Tudományos Munkatervének teljesítését az újszövetségi tudományok körében. Anyaggyűjtés céljából 2000-ben egy hónapot tartózkodott a Budapesti Hermeneutikai Kutatóközpontban. Ennek az anyaggyűjtésnek eredménye az is, hogy lefordította Ulrich Luz *Die Jesusgeschichte des Matthäus* című könyvét (Neukirchener Verlag des Erziehungsvereins GmbH, Neukirchen-Vluyn 1993). A fordítás a Kutatóközpont gondozásában jelent meg (Ulrich Luz: *Máté Jézustörténete*. Fordította Bekő István. Hermeneutikai Füzetek 21. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest 2000. ISBN 963 85956 4 7, 155 old.). A következő évben két hónapot töltött a Berni Egyetem Teológiai Fakultásán, ahol forrásanyagot gyűjtött doktori részletvizsgálóhoz. Ebben az évben nyert kinevezést a Székelyudvarhelyi Református Gimnázium iskolalelkészi tisztségébe.

A doktori tanulmányi tervben előírt vizsgák abszolválása után disszertációjának megírásába kezdett, melynek címe: *Jézus csodáiról szóló elbeszélések Márk evangéliumában*. A dolgozatot 2009-ben nyújtotta be újszövetségi bibliai teológia szaktárgyból. A doktori vizsgára 2010. július 1-én került sor. Vezető tanára dr. Geréb Zsolt professzor, valamint Ulrich Luz kooptált, berni vezető professzor volt. (A dolgozat terjedelme 314 oldal és ehhez még 42 oldal függelék. A felhasznált irodalomban szereplő művek száma 167, a lábjegyzetek száma 650.)

A dolgozat bevezető részében meghatározza a kérdésfelvetést: miképpen lehet értelmezni a Márk evangéliumának csodaelbeszéléseit? Nem arra vállalkozik, hogy feltárja a csodaelbeszélések kutatástörténetét, hanem arra, hogy megértse azt a folyamatot, amelynek során a megértés létrejön, illetve hogy megismerje azokat a tényezőket, amelyek által feltárul Jézus csodáinak mai jelentése. A dolgozat újszerűsége abban áll, hogy Márk evangéliuma szövegeinek elemzése rendjén a modern irodalomtudomány által bevezetett strukturalista módszert alkalmazza. Ennek megfelelően a márki csodaelbeszéléseket az úgynevezett szinkronikus módszerrel vizsgálja, amely a bibliai szöveg végső formáját fogadja el kiindulópontnak. Tehát nem az elbeszélések kialakulásának egyes fázisait elemzi, hanem azok kanonizált állományát. Másik alapelve az, hogy a szinkronikus vizsgálatot összeköti a diakronikus, azaz történeti elemzéssel. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egyfelől meg akarja határozni a csodaelbeszélések első olvasatát, másfelől azt, hogy a mai olvasó hogyan fedezi fel a maga életének értelmét az olvasás folyamatában; és ez az olvasóközpontú értelmezés két célkitűzése. A harmadik elve az, hogy a bibliai elbeszélések vizsgálatakor nemcsak a történeti komponensekre terjed ki figyelme, hanem a teológiaiakra is, a Szent Lélek munkájára, aki nemcsak az egykori írók világosítja meg, hanem a mai olvasót is.

A dolgozat II. részében Bekő István Márton a Jézus csodáiról szóló márki elbeszéléseket vizsgálja. Miután felsorolja a vizsgálat tárgyát képező csodaelbeszéléseket (Mk 1,21–28: Az ördögös meggyógyítása; Mk 4,5–41: A háborgó tenger lecsendesítése; Mk 6,32–44: Az ötezer ember megvendéglése; Mk 7,24–30: A síró-föníciai asszony lányának meggyógyítása; Mk 10,46–55: A vak Bartimeus meggyógyítása), megnevezi elemzé-

kutatás eredményei hasznosíthatók és nélkülözhetetlenek a tudományos igénnyel végzett írásmagyarázati fáradozásban az új hermeneutikai látás alkalmazása rendjén is (ld. a 205. oldalt).

A dolgozat III. részében Bekő István Márton levonja azokat a hermeneutikai következtetéseket, amelyek a csodaelbeszélések irodalomtudományos és tapasztalati vizsgálatából származnak. Célkitűzését sajátos módon közelíti meg. Nem egy előzetes elméleti hermeneutikai koncepció által közeledik a szöveg felé, hanem *a gyakorlatból kiindulva kíván tanulságokat levonni az elmélet számára*. A magyar nyelvű teológiai irodalomban újszerűnek számít ez a megközelítés. A német és az angol nyelvű szakirodalomban találkozzunk olyan tanulmányokkal, amelyek *az Ige és a gyülekezet interaktív találkozásának eredményeit* összegezik. Bekő István a Székelyudvarhelyi Református Kollégium diákjai közül választott ki egy öttagú munkacsoportot, akikkel egy előre meghatározott elbeszélést vettek minőségi vizsgálat alá az úgynevezett narratív interjú segítségével. A kísérlet tapasztalati módszerével a mai olvasók befogadását kívánta rögzíteni.

A IV. részben összefoglalja azokat a tanulságokat, melyeket az empirikus vizsgálat alapján nyert. Ezek közül a következő a legfontosabb: *a csodaelbeszélésekben az egész evangélium üzenete megtalálható tömör formában; a csodaelbeszélések a csoda-elem segítségével számolnak be emberi sorsokról, életekről, amelyek megváltoznak Isten országának hatására, amely Jézusban közelített el*.

Összegezve elmondható, hogy Bekő István Márton dolgozata újdonságot jelent a magyar nyelvű szinoptikus kutatásban, mivel a kettős módszer alkalmazása által sikerült legyőznie a szöveg és az olvasó közötti idő és térbeli távolságot, és rámutat a csodaelbeszélések nyitottságára, többdimenziós értelmezési lehetőségére, valamint arra az egzisztenciális üzenetre, amely szerint Isten ma is segítséget nyújthat az embernek a kilátástalannak tűnő élethelyzetekben.

A dolgozatot a vizsgabizottság *magna cum laude* minősítéssel fogadta el. A fentiek alapján tisztelettel kérem a nagytiszteletű Intézeti Tanácsot, hogy fogadja Bekő István Márton doktorjelöltet Intézetünk doktorai sorába.

Kolozsvárt, 2011. november 5-én

Dr. Geréb Zsolt
témavezető professzor